СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 106. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 31-го травня 1945. | No. 106. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, May 31, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ | П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ | Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 | THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA | FIVE CENTS ELSEWHERE

СТЕТИНІЮС ПРО ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Серед приготувань до закінчення світової конференції в Сан Франсиско секретар стейту Едвард Р. Стетиніюс найшов час на промову про американську заграничну політику. Промову виголосив в понеділок 28. травня по радіо до населення Злучених і до американських збройних сил, які перебувають заморем. Стетиніюс перейшов дотеперішній перебіг міжнародної конференції, згадав про початкові рішення, щоб приняти у склад Обєднаних Держав Аргентину, Білорусь і Україну; згадав про труднощі з наладженням польської справи; про полагодження питання про опіку над кольоніяльними народами і про недокінчений спір в справі вета великих держав. Та не зважаючи на всі труднощі, секретар стейту висловив погляд, що конференція буде успішною, що буде довершений начерк міжнародного чартеру на більше демократичних підставах ніж виглядало, одначе він не дасть гарантії миру, коли не буде доброї волі провідних держав.

На закінчення виказав Стетиніюс ролю Злучених Держав у міжнародній конференції; дбання Америки про найвищі ідеали людства, тобто економічної й політичної свободи та справедливости, а потім виказав цілі заграничної політики Америки, яку зясував так: 1. Закінчення війни проти Японії; 2. втримання разом Аліянтів вчасі миру; 3. змагання до справедливости й порозуміння між народами; 4. змагання до усунення економічних і суспільних причин війни; 5. зрозуміння, що ніяка держава не може бути цілковито суверенна, коли хоче рахуватися з існуванням інших держав.

ПРОДАНА ТРЕТИНА БОНДІВ СЕМОЇ ПОЗИЧКИ.

З початком третього тижня кампанія за закупно бондів Семої Военної Позички зроблено обчислення дотеперішних успіхів. Показується, що позичка принесла в цілому краю суму $2,529,000,000, тобто більше ніж третину загальної суми, яка має принести 14 біліонів. Тепер іде кампанія між приватними одиницями, а з днем 18. червня розпічнеться кампанія по банках і інших корпораціях. Одиниці мають закупити половину бондів, отже на суму 7 міліонів.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПІДМОГИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНОГО ПО 25 ДОЛЯРІВ.

В окремім посланню до конґресу про поширення підмоги для безробітних президент Труман домагається виплати по $25 тижнево для безробітної людини на довший протяг часу, бо аж до 26 тижнів. Президент передбачує важкі часи упродовж реконверзії і тому хоче заздалегідь забезпечити край перед можливими забуреннями. Виплату на випадок безробіття вчасі демобілізації мають признати теж федеральним робітникам, морським службовикам і іншим робітникам, які досі не обняті законом про суспільне забезпечення. Допомогу малиб виплачувати з федеральних фондів.

МАЮТЬ ПОВІДОМЛЯТИ РОБІТНИКА ПРО ЧАС ВІДПРАВИ.

Третя окружна Военна Рада Праці винесла рішення, що підприємець має повідомити юнію на 48 годин наперед, коли хоче відправити якогось члена з роботи, а робітник мусить знати про це один день наперед. Як мотив до такого рішення подала рада це, що робітник повинен працювати спокійно без підозріння, що його відправлять кожної хвилини.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕГОВОРЮЄ З РЕПУБЛИКАНСЬКИМИ ПРОВІДНИКАМИ.

Президент Гері С. Труман відбув конференцію з бувшим президентом Гербертом Гувером, знаним із своєї практики як адміністратор харчів за час першої війни. Стало звісним, що президент запросив на розмову ще інших визначних републиканських провідників, а саме колишнього кандидата на президента Алфреда М. Ландона і губернатора стейту Ню Йорк Тамеса Е. Дюія.

Гувер не був у Білому Домі ще від березня 1933. р., коли то він скінчив свій уряд президента. Після 40-мінутової розмови з президентом Гувер сказав журналістам, що оповістку про предмет розмови може дати хіба самий президент.

СЕНАТОРИ НЕ ХОЧУТЬ ПІДВИШКИ ПЛАТИ.

Сенат відкинув 43 голосами проти 9 проект, щоб підвищити по $2,500 платню для усіх членів конгресу у формі звороту видатків. Цей додаток мав бути вільний від податку. Сенат відкинув теж другий проект, а це, щоб дати додаток по $1.500 вільний від податку.

Советські делеґати про потребу лучби між Аліянтами

У Сан Франсиско уладив Американсько-Російський Інститут обід на честь советських делеґатів на міжнародню конференцію, у якому взяли участь 500 осіб. Голова советської делеґації Андрій А. Громико виголосив промову, в якій виказував потребу лучби між великими потугами, коли мир справді має бути втриманий. Він згадував, що „народи" тих держав, які беруть участь у конференції, домагаються забезпеки і тому советський уряд домагається складення сильнорі ради забеспеки у пропонованій новій лізі націй.

Другим важним промовцем на обіді був голова делеґації Советської України Дмитро З. Мануїльський. Він заявив, що „нема ніякого місця, на якім Злучені Держави й Советський Союз моглиб дійти до спору". Коли мова „про велику нагоду" для торговельних і культуральних відносин між Злученими Державами й Україною, то треба тямити, що Україна страшенно знищена війною і потребує відбудови, а Злучені Держави мусять дбати про недопущення до безробіття — міркував Мануїльський. Про ідеольогічні різниці не треба згадувати, бо коли „є люди, що не годяться на нашу систему, то ми також не годимося на їхню" — твердив заступник Советської України. — Крім Мануїльського промовляв теж білоруський заступник Кузьма Кіселев про потребу взаємовідносин між Америкою і його краєм.

ВІТВЕРТИЙ СПРОТИВ АВСТРАЛІЇ ПРОТИ ВЕТА ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ

Австралійський міністер заграничних справ д-р Герберт В. Іват, як делеґат на світову конференцію, розговорився на пресовій конференції про право вета для великих держав, за яким побивається Росія. Він апелював до прилюдної опінії світу за злагодження плянованого вета, що його малиб дістати Пять Потуг кожна для себе. Він протестував головно проти цього, щоб великі держави мали право спротиву, коли йде про розслідження причин конфлікту, в який може бути замішана якась велика держава. Іват твердив, що це небеспечна точка для міжнародного чартеру. Для злагодження цеї точки треба додати ще вияснення, що це є справа процедури в раді забеспеки, а справа мериторична, бо в цій останній застережене право вета, виводив Іват.

Переговори Ґопкинса зо Советами

Гарі Л. Ґопкинс, особистий представник президента Трумана, відбув з премієром Сталіном у Москві вже три конференції. З того, що ці три конференції відбулися протягом трьох днів, та з того, що між Ґопкинсом та департаментом стейту в Вашинґтоні йдуть виміни довгих депеш, вносять, що конференції відносяться до дуже важних і пекучих справ. Предмету нарад ніхто ще офіціяльно не подав.

Тимчасом Джозеф Дейвис, другий особистий представник президента Трумана, відбув низку конференцій з британськими політиками Черчилом і Іденом і тепер вибирається до Парижу. Комбінуючи до купи вістки про переговори Ґопкинса й Дейвиса газетярі вносять, що ці американські переговори відносяться до пекучих питань адміністрації Німеччини.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД У ЛОНДОНІ ЗАКРІПЛЯЄТЬСЯ НА ІМІҐРАЦІЇ, АЛЕ ТРАТИТЬ ҐРУНТ У ПОЛЬЩІ

С. Л. Зулцберґер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", каже, що відкладання вирішення польської справи за вирішенням у Ялті утверджує польський уряд у Варшаві та шкодить польському урядови в Лондоні. Польський уряд у Варшаві винищує всі собі ворожі елементи. Визнання його всіми державами це тільки питання часу, каже цей кореспондент.

Ґенерал Бур Коморовскі, котрий вів повстання варшавських поляків проти німців і був недавно випущений з німецького табору, прибув до Лондону та перебрав уряд команданта польських збройних сил, вірних урядови в Лондоні. До Лондону прибула з німецького концентраційного табору в Освенцімі жінка польського політика Мікопайчика.

У Парижі відбувся Конґрес Союзу Поляків, прихильного до польського уряду в Лондоні. Коло 500 делеґатів Конґресу кажуть, що вони представляють пів міліона поляків у Польщі та що тільки 15% польської іміґрації в Франції є за люблинський уряд. На Конґрес вислала представників французька соціялістична партія.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ СОВЄТСЬКІ ПОСУНЕННЯ НА ЗАХІД

Паризькі газети дістали вістку, що советські війська не тільки окупували данський острів Борнгольм, але думають там остатися навсе; советський уряд уже зарядив створення на острові великої летунської бази. Французькі обсерватори признають це доказом бажання Росії поширити свої впливи на захід. Московське радіо, немовби на виправдання цього кроку, обвинувачувало британців за бажання вислати до північної Німеччини 300,000 „польських фашистівських" вояків, що тепер стоять у Скотляндії.

З Фінляндії доносять, що від тепер у всіх фінських школах будуть учити як головну чужинецьку мову не німецьку, як було досі, але російську або англійську.

ЧИ ДАЄТЕ СВОЮ КРОВ ДЛЯ РАТУВАННЯ НАШИХ ВОЯКІВ?—Погляньте на той образок, а відразу зрозумієте, що це значить плязма, бо цей вояк, що його несуть на ношах з поля бою, певно не жив би, якщоб йому зараз не вляли крови. А та кров, що ратує його життя, може якраз ваша кров! І може ратує вашого найближчого!

МАРИНАРІ ЗАНЯЛИ ПОЛОВИНУ МІСТА НАГИ

Американські маринарі з Шестої Дивізії повели на острові Окінаві наступ на ворожі позиції в головному місті острова Нага та добули його поважну частину, що лежить між портом і рікою Асатом.

Сема Дивізія Піхоти поробила теж поважні поступи й заняла міста Теру й Камізато, що лежать яких 6 миль від кінця острова. Тільки коло Шурі ставили японці сильніший опір.

ВЕЛИКИЙ РЕЙД НА ЙОКОГАМУ.

Американські суперфортеці типу „Бі-29" доконали великого рейду на важне японське місто Йокогаму. За офіціяльним американським звітом, у рейді взяла участь дуже велика сила літаків. Скинено пожарні бомби. Був це перший рейд на то місто.

Одночасно інші американські літаки били по морській базі на північний схід від Токія й по кораблях при побережжю Кореї.

АМЕРИКАНЦІ ДОБУЛИ САНТА ФЕ НА ЛЮСОНІ.

Американські війська заняли Санта Фе, гірську місцевість на Люсоні, що замикає долину Каґаян, в котрій немовби заткано японські війська. Ворог ставив там тільки легкий опір.

Американські війська далі женуть перед собою відступаючі японські війська на острові Мінданао.

КИТАЙЦІ РОБЛЯТЬ ДАЛЬШІ НАСТУПИ.

Китайські війська очистили з ворога північний беріг ріки Сі коло Нанінґу та піймали ворога в пастку на південному березі ріки. На північний схід від цеї околиці китайські війська досягнули вже передмість Пінянґу та підходять до Ішану.

Шеста Китайська Армія веде наступ у провінції Гонан.

ЗНОСЯТЬ ОБМЕЖЕННЯ МОРЕПЛАВБИ.

Британська адміралія знесла різні обмеження щодо мореплавби, що були заведені на европейськім военнім театрі вчас війни. Кораблі вже можуть плисти з повним освітленням. Закинено теж систему конвоїв.

Звіт адміралії показує, що в найгірші часи для аліянтської мореплавби британці тратили один корабель на кожних 181 кораблів. Після того як британці поправили систему конвоїв та придумали засоби боротьби з різними зброями ворога, ворог міг топити тільки один корабель на кожну тисячку.

БИТВИ МІЖ СИРІЙЦЯМИ Й ФРАНЦУЗАМИ.

Напруження між сирійцями й французами в Сирії довело вже до стрілянини в кількох містах Сирії. У Гамі згинуло коло дві сотні людей. Американський підсекретар стейту Ґру заявив у Вашинґтоні, що Америка пробує полагодити мирно сирійсько-французький спір.

ПЕРЕСТРІЛКА МІЖ НІМЦЯМИ Й ДАНЦЯМИ.

Німці в шпиталю в Копенгазі, столиці Данії, відкрили скорострільний огонь на данських патріотів, що стояли сторожами недалеко від шпиталя. Данці відповіли теж огнем зо скорострілів.

ГІТЛЕР БУВ ПРОТИ НЕНІМЦІВ В АРМІЇ.

Аліянти дістали в свої руки стенографічні протоколи з двох конференцій нацистичних вожаків у постою Гітлера, на котрих говорено між іншим про вживання як вояків ненімців. Гітлер за кожним разом висказувався проти вдягання уніформів німецького війська на чужинців. Він говорив про всяких чужинців, що хотіли служити Німеччині, як волоцюг, а про вдягання німецьких військових уніформів як про сором (для армії).

НІМЦІ ХОТІЛИ БИ ВОЮВАТИ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

700 німців у таборі для полонених в австрійськім місті Лямбаху зголосило то Третьої Американської Армії готовість воювати проти японців.

ЧЕХИ ВЖЕ ПОЧАЛИ ЧИСТКУ.

З Москви доносять, що чеські суди засудили на смерть двох чехів, обвинувачених за співпрацю з німцями. Арештовано за співпрацю з німцями групу чеських офіцирів, між ними ґенералів Сирового й Еммінґера. Союз чеських журналістів викинув з союзу 47 членів за співпрацю з німцями.

БЕРЛІН БУДЕ ОСЕРЕДКОМ АДМІНІСТРАЦІЇ.

З високих американських військових кругів подають вістку, що не дивлячися на противні чутки Берлін усетаки буде осередком аліянтської адміністрації Німеччини.

Американці сподіються, що остаточна угода в справі заряду Німеччини буде викінчена протягом найближчих 10 днів.

Американські окупаційні власти встановили німця Фрідріха Шефера тимчасовим президентом міністрів бувшого королівства Баварії. Шефер побував якийсь час у концентраційнім таборі в Дахові.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

В ОДИН ГОЛОС: ДОПОМОЖІТЬ!

Надходять письма з Европи. І то щораз частіше. Не з земель, „визволених" Советами, а з тих, що їх визволили Злучені Держави чи Британія, чи з такої невтральної країни як Швайцарія.

У всіх тих листах, що походять від українців, що вже є горожанами тих країв і мають там свої пристановища, пробивається одно й те саме: Допоможіть нам ратувати маси українських жертв війни! Людей невинних, дійсних жертв воєнного лихоліття і нелюдських тоталітарних режимів.

І чи дивуватись, що так пишуть? А чи не про нужду та допомогу пишуть другі народи, інші краї, словом ціла Европа, що є під американським чи британським зарядом? Таж як вчитуємось в те, що надсилають до американських газет американські кореспонденти, то бачимо, що всі вони пишуть згідно про одно і те саме. Теж усі знавці европейських відносин пишуть те саме та що бють навіть на тривогу. Кажуть, що ми стоїмо тепер в Европі перед далеко труднішим завданням ніж стояли тоді, коли треба було валити націстівську силу гарматами і бомбами. Це признають навіть самі американські генерали. Бити ворога було простіше, ніж тепер розвязати ті проблеми, що вже їх можна назвати мировими.

З тих проблем найважніша: Харчі, одежа, ліки. Отсе є тепер европейська „політика". Найлекше з тою політикою Сосетам, бо, як пишуть американські кореспонденти, вони нічого не дають. Але демократії обіцяли давати, а Совети ні. Тому люди мають претенсії до демократій, а властиво до Америки. І на неї найбільше нарікають... Виглядає це на іронію, що добрим є той, що нічого не дає, а нарікають на того, що помагає. Але так є. А згадуємо за те тільки на те, щоб вказати, яка це тяжка і складна проблема стоїть тепер перед Америкою. Тому саме, як треба догадуватись, і відбулася конференція між президентом Труманом і б. президентом Гувером, що є в Америці найліпшим знавцем такої справи як допомога Европі в нужді, бо вже вів таку акцію по першій світовій війні.

Значить, що нема найменшого диву, що до нас доходять благальні голоси теж і від наших братів і сестер в Европі. Вониж там в найгіршому положенню! Іншими народами опікуються сяк так їхні уряди, беруть їх в оборону, тощо. А українців кидають як бездержавних то до польських таборів, то до російських, чи взагалі не знають, що з ними в тому хаосі робити. За якийсь час, як треба надіятись, те все проясниться, якийсь порядок буде наладнаний, якщо буде кому за те подбати чи впімнутись. А й те останнє припаде чи вже припало на долю і труд американських українців. Та заки буде можливо нам щось зробити — одно можна і треба таки зараз зробити. А це треба — жертвувати. Усім нам! Не дрібними лептами, а жертвою, гідною людей, що живуть на вільній і благородній американській землі, що то всіх ратує, усіх годує. Отже ратуймо і ми своїх рідних і найнещасливіших з нещасливих.

ПИТАННЯ БРАТАННЯ

Цікава дискусія знімається в Европі довкола одного з пекучих питань дня в відношенню до Німеччини. З кількох боків одночасно й видно без попереднього порозуміння підносяться голоси в справі відомої заборони братання з німцями, що його видав був начальник аліянтських збройних сил в Европі, генерал Айзенговер.

З Парижу підняв у тій справі голос Генрі Накс Шерил, епископальний епископ Месечузетсу, що тепер викінчує свою туру по американських військових базах у Британії, Франції, Німеччині й Італії. Він каже, що нам треба звернути увагу точно на те, що є в даний мент нашою ціллю. Нам йде за те, аби не поповнити вдруге помилки, яку ми зробили в першу світову війну, себто не допустити до того, аби переможена нами Німеччина піднялася знову як мілітарна потуга, здібна загрозити світовому мирови. Це нам і треба мати на оці та робити все, що до цього зміряє. Та не більше. Нам треба не давати Німеччині зброїтися наново; одначе з цього ще не виходить, що ми не маємо робити супроти Німеччини (те, чого вимагає відбудова світа або зорганізування кращого порядку в світі. Цьогож, каже епископ, на довшу мету фізичною силою зробити не можна. Для цього треба вжити освіти, духових сил, невидимих сил. А народу ніякого не можна виховувати, не маючи з ним нічого до діла.

Далі епископ Шерил торкнувся заборони братання з німцями з американського боку. Мовляв, американські вояки в Італії були найкращими місіонарами для Америки, головно через своє відношення до дітей, котрих американські вояки не могли минути, не подавши їм цукорків. Такої „політики" радив епископ держатися й в Німеччині. Мовляв, коли ми не вміємо зайтися з німецькими дітьми, то як можна від нас ждати, що ми зможемо зайтися з дозрілими німцями?

У тій самій справі забрав слово духовник катедри у шкотському місті Глазгові, д-р Дейвидсон, предкладаючи на загальних зборах церкви Шкотії резолюцію за знесення заборони брататися з вояками. Він заявився просто за таке братання як за конечно потрібну умову інтернаціонального порозуміння, приязни й зближення в Европі, бо мовляв тільки в цей спосіб можна буде остаточно духово відродити й морально перевиховати німців та зробити з них членів родини миролюбних народів світа. Резолюція відноситься до британського уряду зо закликом розважити наново свою заборону своїм воякам брататися з німецьким населенням.

Взявши під увагу факт, що оба ці голоси походять з кругів, що мають в Америці й Британії велику повагу, можна вносити, що заборона воякам брататися з німцями буде або зовсім знесена або поважно обмежена.

Микола Чубатий.

Державність України міжнародною проблемою

В геніяльнім творі Гетого „Фавст" є висказана така думка, що людина часом хоче добра, а якийсь лихий дух робить за неї зле. Відворотне можна сказати про Совети з Україною. Всі зусилля вони виложили, щоб Україні зробити зле, щоб її не було як політичної одиниці, а всупереч їх волі діється противне. Не тільки українські політичні писателі, але навіть й чужинці, між ними така талановита журналістка як Ен МекКормик стверджують, що провідною думкою у цілій европейській політиці большевиків в часі теперішної війни є справа України та їх охота остаточно розвязати корисно для себе українське питання.

Питання України було ще для царської Росії важним питанням державної російської політики. Від трьох соток літ Московщина прямувала до того, щоб український нарід зробити частиною російського народу. Яких способів вони не вживали, які пляни вони не передумали, щоб це зреалізувати, та все якось не вдавалося. З „православних малоросіян" таки важко якось було зробити москвичів.

Перешкодою зробити з українців росіян на тих частинах України, що їх завоювала Росія по упадку Польщі, була східно-католицька віра українців на захід від Дніпра. Росія взялася добре за релігійну справу і впродовж сто років винищила так звану унію, усунувши одну перешкоду українського сепаратизму.

Другою перешкодою у розвязці української проблеми було це, що частина українців жила під Австрією, де Росія не мала впливу на їхній культурно-національний розвій. Під впливом західно-европейської цивілізації ця частина України зробила дійсно великанський поступ у національній свідомости, здобуваючи для Західної України почетну назву Українського Піємонту. Поділ українського народу поміж Росію та Австрію робив мимоволі з української справи міжнародну проблему; вона й стала теж одною із причин першої світової війни.

Висока національна свідомість Галичини лихо впливали на придніпрянських українців, бо причиняючись до зросту національної свідомости на східній Україні, вона збільшала загрозу, що східна Україна, основа економічної сили Росії, відірветься від імперії царів та стане незалежною державою. Тому важною справою російської політики було забрати Західну Україну від Австрії та прилучити її до Росії, щоби й там повести систему русифікації, подібну до тої, що була в Східній Україні. **Одним словом ціллю російської політики було зробити українське питання чисто внутрішньою справою Росії.** Не буде українців поза межами Росії, не буде міжнародньої української проблеми. Щоби це осягнути Росія вступила до війни проти Австрії та дійсно заняла Галичину на короткий час.

Західна Україна під советською владою.

Російська революція показала в повній величині грозу української справи для цілости Росії. Користаючи з ослаблення Росії Україна проголосила себе самостійною державою і ледви при помочі комуністичних кличів та кривавого терору удалося червоній Росії наново прилучити Україну до Москви. Всеж таки поза межами Советів лишилася Західна Україна, що могла жити іншим життям ніж підсоветська Україна. Діктати її Сталінови стало не менше важною проблемою, як і для царату було прилучення Галичини до Росії. Осягнули це большевики на основі пакту Гітлера зі Сталіном. Ціла Україна найшлася в советських руках і стала проблемою внутрішньо советською.

Тепер уже ніхто не міг вмішуватися в справи України, бо це внутрішня справа Советів. Проте Західна Україна, не зважаючи на таємні рішення великої трійки голов держав на Кримі, в міжнародному розумінню ще до Советів не належить. Значить, що могли б в Сан Франциско чи на мировій конференції появитися представники Західної України та зажадати розвязки цеї справи згідно з Атлантійським Чартером. Що тоді? Ось тому Совети поставили перед світом дати доказ, що Советська Україна існує як держава, а прилучені до неї частини Західної України є прилучені до України, а не до Советів.

Кремль домагається голосу для України та Білоруси в в Обєднаних Державах.

Советський уряд ще в Ялті на Кримі видвигнув домагання, щоби Совети дістали не один голос в новій міжнародній організації, але три голоси. Один із тих голосів — говорили — призначений для України, другий для Білоруси. Яку ціль мали Совети висуваючи таке домагання України та Білоруси? Ціль їх була — показати перед світом, що існує українська держава. Отже прилучені бувші землі Польщі — Західна Білорусь та Західна Україна — прилучені до своїх матерних держав. Якаж нація не хотілаб обєднатися в однонаціональній державі?

Всеж таки забагато людей в світі вже знає дійсний стан річей на Радянській Україні, забагато знає, що Радянська Українська Республика це фікція. Тому і стали вважати, що таке домагання Советів це охота мати голоси в новій міжнародній організації, себто перемінити Обєднані Держави на організацію недемократичну, де не всі рівно репрезентовані.

Несподівана реакція американського політичного світа.

През. Рузвелт погодився в Ялті на таке домагання Советів та обіцяв його попирати на конференції в Сан Франсиско. Одначе до такого кроку покійного президента публична американська опінія заняла критичне становище. Одні заняли виразно негативне становище до такого домагання Советів, другі умовне становище. Це друге становище репрезентує бувший підсекретар стану Сомнер Велес, який заявив, що Совети властиво не мають права до трьох представників в організації Обєднаних Держав, бо там приймається демократичний лад, одначе можнаб погодитися з окремим голосом для України та для Білоруси, коли Москва погодиться на признання Україні та Білоруси такої широкої автономії, щоби вони могли мати всоїх амбасадорів в других державах, окремих від советського представництва. Тільки це був би доказ, що Україна та Білорусь справді самостійні держави, в противному випадку немає ніякої рації давати Москві три голоси, що напевно будуть йти сліпо не по лінії інтересів України чи Білоруси, але по лінії інтересів московського центра. Становище С. Велеса поперло багато англьосаських політиків і журналістів.

Мабуть Совети не сподівалися такого розвою справи. Вони бажали, щоби трьома голосами на новій міжнародній організації закріпити своє міжнародне становище, а тут зовсім нова справа, справа України стала міжнародним питанням всупереч їх волі! Політики, журналісти випитуються, розвідуються, як є тепер справа з дійсним положенням України, який є дійсний, а не фіктивний державний статус одної чи другої советської республики. В цілій Америці та в Британії всюди тільки й на устах, як повинна бути вирішена справа України.

Більшість політичних діячів признає слушність українського домагання стати справдішною та повноправною нацією. Таке становище попирає теж цілий український нарід. Наслідок був якраз противний до того, що його відносно України бажали собі на високому Кремлю. Мабуть й найзручніша українська пропаганда не булаб осягнула тільки користей, що саме зробив крок Москви. Ось так Україна, мимоволі, стала міжнародньою силою не гіршою та неменшою від інших союзних націй. Сама Москва, проти своїх сподівань, причинилася до спопуляризування прав України перед міжнародним світом. На всякий випадок признання України голосу нарівні з іншими членами нової організації це великанський крок України наперед в напрямі признання її прав повної нації.

ЦЕЙ РІК БУДЕ ТЯЖКИЙ — КАЖЕ БОВЛС

ВАШИНГТОН. — Адміністратор Бюра Контролі Цін, Честер Бовлс, оприлюднив таку заяву:

„В імені краєвих пайкових рад і персоналу Бюра Контролі Цін передаю нашим збройним силам щирий привіт. Ми тепер можемо свобідніше відітхнути і продовжати наші великі воєнні завдання. Цей рік буде дуже тяжкий, найтажчий в нашій історії — тяжкий на полі бою; тяжкий у виробленню основ мира, і тяжкий щодо боротьби найбільш небезпечного ворога на домашньому фронті — інфляції, яка, через високі ціни, при кінці першої світової війни, спричинила в краю великі спу- [illegible] OPL.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

15) (Всі права застережені)

Приснилася йому й Надія. Він стояв на вершку височезної скелі, а вона пручалася, старалася дістатися до нього і не могла. Вже зовсім коло вершка скелі швидко посунулася вниз. Та він встиг схопити її за руки й потягнути до себе.

Сни донедавна вважали за забобон, за уяву, що ніколи не сповняється. Воно не зовсім так. Коли людський організм відпочиває у сні, — не відпочиває мізок людини, її нервова система. І мізок, наче та таємна чарівниця, збирає до купи пережиті враження, уровки чутого чи баченого й будує з них цілість, — сон. Копичить враження, як будь, в неладі, тому сни трапляються чудернацькими, а — що голодне — копичить враження не лише перебуті, але й майбутні, будує мираж майбутнього. Так зявляються приводи далеких осель подорожуючим по пустелях. Іде пісками караван і раптом зявляється очам зелена оаза з пальмами, потічком, людською оседею; зявляється зовсім недалечко. Верблюди й люди намагаються швидче туди дістатися, відпочити від кількаденної спеки, напитися холодної криштальової води, обмити бруд і піск. І все раптом зникає. Перед очима на сотки миль стелються піски й піски. Часом тиждень мине, заки подорожні добються до баченої оази, а буває, що й ніколи до неї не дійдуть. Погинуть серед гарячих пісків від спраги. Таке воно й зо снами, тільки люди не збагнули ще їх таємних причин...

Безхатний спав твердо. Нарано переконався, що зістався самий. Його наче забуто. Ходив по салі, нудив світом. Врешті зважився запитати дозволу стаційного поліцая, чи не може він піти у місто? Цей видивився, почувши поправну англійську мову, на його убір. Певно підозрівав, що Безхатний не думає на стацію вернутися. Дозвіл дав з перестородою:

— Ол райт! Можеш йти, на кілька годин. Але памятай, маєш вернутись. Я остерігаю тебе!

Безхатний заспокоїв його; він же лишає на стації свої річи, а й двадцять пять долярів, що їх одержить на місці призначення, він також подарувати не хоче. То для нього неабиякі гроші... Зіставив річи в багажному відділі під посвідку, самий рушив вздовж Мейн стріту. Повернув на Портедж, оглянув знадвору величезні склепи Ітона й Симсона. Далі вернувся на Мейн і дійшов до Сіпіярського готелю. Люди зглядалися на його сіряччину. Зустрічні поліцаї навіть запитували, чи він часом не заблудив? Безхатний пояснював, що жде на поїзд і ходить по місті, що тоді ще не нудиться. Лишали тоді в спокою, недовірчиво похитавши головами: Певно разила їх англійщина в устах чужинця з південносхідної Европи, а може вважали його за перебраного на жарт канадійця, хто то знає?...

Зголоднівши, зайшов до ресторану, однак в український не попав. Пополудні вернувся на стацію і далі нудив світом.

На захід виїхав наступного дня. За Винипеґом потягнулися фарми, місцями свіжо зорані, місцями жовтіючі минулорічною стернею. Часто попадалися стації з кількома збіжевими елеваторами; на кожній, хочаб маленькій, зводився вгору бодай один. Аж тепер проїхавши сотки миль степовими провінціями, зрозумів Безхатний, у чому полягає багацтво Канади. Швидко проминули Портедж ля Прері, Риверсайд, Мелвил, Ватрос, Саскатун. Скрізь попадалися гарні будівлі фармерів, місцями попадалися білі хати під солом'яними стріхами, наче перенесені у Канаду з Галичини чи Придніпрянщини.

На своїй кінцевій стації, у малому містечку, застав Безхатний з півтори сотки безробітник. Працювати у фармерів вони не схотіли, ждали на роботу при залізниці, „екстрагенк". Кожного дня облягали стацію у управителя дороги. Поліція проганяла їх, та вони гейби візливі спасівські мухи лізли на стацію, багато на стації й ночувало.

Фармер, до кого Безхатного з Винипеґу вислано, робітника зовсім не потребував. Покрутившися день по містечку, Безхатний всів у відходячий на схід поїзд, а на рано, з пятьома долярами за душою спинився у південно-східньому Саскачевані на Сіенарський залізниці. У місті, душ так на три тисячі, також застав сотки безробітних. Примішувалися вони над склепом місцевого українця, видно доброї людини, без заплати і в одного жида з Галичини. За безплатне приміщення у того зобовязані були купувати харчі. Запрошений безробітними Безхатний зайшов до тої „кватири". Довжезне, на яких десять сяжнів піддаша. Бруд і сморід нестримний. На підлозі струхнявіла солома, лахміття, наче в тюремній камері. Скрізь валяються огризки хліба, ковбас, недокурки і харкотиння. Купками й поодиноко на лахміттю сидять і лежать безробітні, від лахміття не чистіші. Аде й тут пізнати поділ на „спортів" і на звичайних собі робітників. Краватки з запонками, білі комісь ковнірці, шовкові шалики на шиях, — байдуже, що шия немита вже кілька тижнів.

— Боже мій, і тут живуть люди?... — наголос подумав Безхатний, окинувши зором піддаша. — В такому приміщенні живуть тільки по европейських тюрмах!

Пригадав собі, як емігрантів скрізь мили й купали, вважали, щоб борони Боже не залишилося знаку бруду за нігтем... От, зробитиб знимки й розіслати по всіх тих еміграційних і імігрантських установах! Пригадавши — не міг здержатися від сміху.

— А ти чого регочеш, наче кінь? — запитав вусатий вуйко, неприязно на нього видивившись.

(Дальше буде).

КОМАНДА ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Одною з найбільших воєнних перемог є досягнення в ділянці повітряного транспорту. Почавши працю в травні 1941 року з двома старшинами та одною світовою мапою, американська команда повітряного транспорту розвинула повітряні шляхи, що оточують цілий світ.

Ця організація зродилася з потреби перевозити повітрям воєнні літаки до Англії та пізнійше і до інших країн, що билися проти держав Осі ще заки Злучені Держави вступили у війну. В ті часи вона називалась — команда перевозу. Зі вступом Америки у війну праця команди перевозу була значно поширена, а в квітні 1942 року головою її призначено ґенерала Генри Л. Джорджа. За пару місяців пізніше команда первозу злучена з трансгортовим відділом воєнно повітряних сил та дістала назву — Команда Повітряного Транспорту. Ґенерал Джордж залишився головою.

Досягнення Команди Повітряного Транспорту є наслідком тяжкої праці тисячів чоловіків і жінок в пустелях, на тропічних островах, в ледових долинах півночі, на передаточних та далеких, самітних стаціях повітряних шляхів, що оточують земну кулю. Але все це було би можливим без допомоги комерційних, повітрякомпаній. З менту нападу на Перл Гарбор, коли всі американські літаки дістали наказ негайно летіти до своїх аеропортів і чекати дальших наказів, ті компанії дають необмежену підтримку Команді Повітряного Транспорту.

Сьогодня ґенерал Джордж, який недавно був підвищений до ранґи ґенерал-лютенанта, має до свого розпорядження 200,000 старшин, вояків та цивільних службовців. Літаки команди Повітряного Транспорту пролітають 51,000,000 миль на місяць, перевозять необхідні річи, продукти, амуніцію, людей до всіх частин світу.

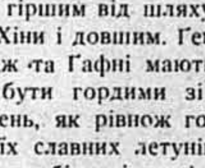
Ліпше ніж числа та загальні твердження може характеризувати працю Команди Повітряного Транспорту такий приклад.

В 1942 році Команда Повітряного Транспорту мала, згідно з лендлізом, перевозити до Росії літаки-бомбовики. Під натиском Німеччини Росія тоді переживала тяжкий час. На пароплави, що перевозили літаки до Росії через Мурманск, нападали німецькі субмарини і не раз затоплювали їх. Посилати літаки через Іран значило робити зайвих 13,000 миль довколо Африки. Але був ще один шлях — через Аляску. Команда Повітряного Транспорту почала використовувати і цей шлях. Історія цього шляху через Аляску належить до визначних подій в історії летунства. Плян вироблено у великій таємниці. Американські летуни починали свій шлях з Грейт Фолс, в стейті Монтана. Летіли далі до Фербенкс, на Алясці 1,935 миль. Там російські летуни перебирали на себе привезені літаки і летіли з ними до Ном, через Берингів пролив і далі до Москви. Спочатку американські летуни летіли понад берегами Тихого Океану, але постійні тумани примусили американців покинути цей шлях. Тоді почали літати понад дикими полями Канади і Аляски. Точних мап тих країн тоді не було, озера були позначені помилково, часом на 50 миль від дійсного розположення. Було дуже мало летунських майданів, а болотим покриті шляхи для літаків на тих майданах майже непомітні згори. Гори утруднювали радіо - передачі відбиваючи радіові хвилі від потрібного напрямку. Метерольоґічні стації не могли точно заповідати погоду зогляду на часті несподівані зміни погоди. Термометри з живим сріблом (ртуть) не працювали, не показували дуже низької температури. Олива в машині замерзала. Ґаз було дуже тяжко запалити. Найтяжчим завданням було — пустити в рух машину. Наколи в осени 1942 року літак мав там пристати з необхідности на землю, його залоґа була ніби засуджена на певну смерть.

Минуло з того часу майже три роки і на тім шляху є сьогодня поверх 20 летунських баз, є 125 метеорольоґічних стацій, які подають через радіо відомости про погоду кожну годину. Тепер там є теплі ганґари, впорядковані шляхи на летунських майданах, бараки замісць шатрів для обслуги. Спеціяльними електричними огрівачами підтримується олива. Є ратункові летунські команди. З грудня 1943 року, коли ця команда почала свою працю, не було одного літака, що був би пропав без вісти. Кількість літаків, що загинули на цьому шляху від Грейт Фолс, є менше як один відсоток від того часу, як почала свою працю ратункова команда. Тільки пару летунів втратили своє життя. До минулого грудня 6,000 літаків перелетіло через Канаду і Аляску до Росії.

Бриґадир-ґенерал Дейл В. Ґафні, командант дивізії в Алясці, думає, що „Алсиб" — Аляска — Сибір — є найтяжчим повітряним шляхом для Команди Повітряного Транспорту, гіршим від шляху з Індії до Хіни і довшим. Ґенерали Джордж та Ґафні мають підстави бути гордими зі своїх досягнень, як рівнож гордими за своїх славних летунів, механіків, робітників, які своєю працею уможливили шлях — Алсиб.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Понад сто долярів зі свяченого для помочі жертвам війни.

Це вже є в традиції нашої елизабетської громади, що кожного року в Томинну Неділю збираються громадяни на спільне свячене. І кожного року з нагоди Великодня приявні гості не забувають за культурні і освітні цілі та складають жертви, щоби помочи тим, що такої помочі потребують. І цього року в неділю дня 13. травня, відбулося свячене в У. Н. Домі при участи біля 300 осіб, що засіли при гарно прибраних столах як одна родина, щоби поділитися свяченим заспівати „Христос Воскрес" та згадати своїх рідних дітей, що сьогодня розкинені по цілому світу.

Посвячення пасок довершив місцевий священик о. Лев Чапельський, та виголосив змістовну промову. Ділячися свяченим яйцем, пожелав всім всего найкращого, а на товстмістра покликав місцевого громадянина Р. Слободяна, котрий повитав зібраних і предетавив приявних двох жовнірів, а саме сержанта Михайла Сухорського і лютенанта Данила Слободяна. Опісля промовляли В. Форд, визначний американський громадянин; Олександер Іващко з Моріставн, Н. Дж. згадав про Великдень на великій Україні вчасі першої світової війни і просив зібраних, щоби з нагоди цього свята зібрати жертву для помочі нашим братам, що жиють в нужді в Европі. Думку піддержав товстместер і щирими словами попросив зібраних жертви, а збіркою занялися урядники парохії св. Володимира, а саме, дд. Дамян Гнатюк, Григорій Налепа, Кость Качуряк і Степан Могила. Збірка принесла суму $102.85, які то гроші вислано до Злученого Українсько-Американського Комітету.

Опісля промовляв предсідник У. Н. Дому, д. М. Ґаліновнч, взиваючи до праці і піддержки в закупні бондів Семої Воєнної Позички, щоби можна вже раз покінчити з японськими щурами а опісля привести наших хлопців до дому з побідою світла над темнотою і щоб і наш многострадальний український нарід зажив у своїй вільній демократичній державі.

При кінці промовив ще містопредсідник О. Пасічник, подякував всім нашим господиням за паски і щиру працю при зладженні свяченого, а Всч. о. Лев Чапельський закінчив свято молитвою і піснею Христос Воскрес.

Приявний.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Два свята.

Дня 8. квітня відбулося в нашій православній громаді при участи місцевих орґанізацій свято в **честь Тараса Шевченка.** Його вітворено американським гимном, почім вступне слово сказав предсідник тов. Запорозька Січ Ілля Околіта. Хор під управою о. П. Білоня відспівав низку пісень, а диригент теж виголосив реферат про Тараса. Декламації виголосили Марія Кокольська, Антоніна Стрик, Анна Роґотинська і М. Коцюба, сольо на фортепіяні відограла пані Ірина Желіхівська Конасевич з Провиденс, а сольоспів відспівала пані Клявдія Білонь. Закінчив свято промовою предс. парафії К. Альбрехт. Концерт зазначився тим, що на павзі продано 7 книжок Історії України Михайла Грушевського в англійській мові. Після Українського Гимну публика вийшла з правдивим вдовіллям.

Свято Матери.

Заходом тов. Союзу Українок ім. Ольги Кобилянської, від. 29, відбулося в неділю 13. травня Свято Матери в салі під ч. 74 Гарис евеню. Його вітворила предс. Марія Липська, а шкільні діти відограли образок „Свято Матери" в 2 діях. Ролю матери віддала Оля Сороката.

По представленню були сольоспіви панни Єлисавети Житарук, а танцюристи під проводом Томи Чагарина відтанцювали низку українських танців.

У живім образі, який слідував, діти вшанували матір в особі Анни Карась. Промови виголосили Евгенія Боднар і Іван Заходник.

Підчас павзи Марія Липська візвала до складок для українських жертв війне; зазиву послухали і зложили жертви: о. Петро Білон, Катерина Бойко з Провіденс, Ксеня Чагарин, Анастазія Сулима з Вустер і Никола і Р. Вецал по $5. Дальше по $2: Катерина Лаба, Анастазія Клекот і Антонія Тепер, а по $1: склали: Анна Самборська, Онуфрій Чубай, Текля Лукеник, Павліна Каролишин, Петро Клекот, Олекса Колісник, Ксеня Королишин, Павлина Бухтик, Юлія Кушнір, Марія Бардачевська, Ксеня Копернюк, Катерина Пурич, Текля Чагарин, Никола Матковський, Анастазія Матковська, Йосифа Градюк, Павло Кацюба, Никола Житарук, Марія Липська, Анна Кава, Оля Модь, Анна Чагарин, Анна Турчин і Іван Кацюба. — Разом прийшло зі збірки $67, зі Свята Матери $53, з членських вкладок $25, Сестрицтво П. Д. Марії $10, Союз Українок $10, Н. Р. Вецал вкла. $5. — Разом вислано до Українсько-Американського Допомогового Комітету у Філядельфії $145.

Свято Матери закінчено українським гимном.

Комітет.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Вісти з громадського життя.

Закупно книжок про Україну. — Наша громада при українській православній церкві використує факт появи книжок в англійській мові про Україну. Так окремий комітет під проводом о. В. Каськова закупив відповідну кількість книжок Чемберлина „Юкрейн ей Собмерджед Нейшен" і вислав до стейтових сенаторів і конґресменів, як також до ґубернатора стейту і до посадника міста і від усіх дістав щиру подяку.

Примірний молодець. — В Америці роджений, а в краю вихований юнак Іван Буцяк, член У. Н. Союзу, відходячи до армії Дядька Сема, склав жертву $15 на працю Українського Конґресового Комітету і ще обіцяв прислати, щоб дальше йшла робота в тому напрямі, в якім її веде У. К. Комітет.

Праця для Американського Червоного Хреста. — Ще від початку війни українські жінки нашої парафії працюють над виробом перевязок для ранених вояків. На працю посвячують вечер в салі під церквою, а деякі беруть роботу ще до дому. Досі виробили 15,000 перевязок і віддали до місцевого відділу А. Ч. Хреста. Крім цього вчасі загальної збірки зібрала наша громада на А. Ч. Х. $141 і цю жертву передано куди слід. Прийшла вже посвідка.

До кампанії за бонди Семої Воєнної Позички вже взялася наша громада енерґічно й треба надіятися, що для цеї праці буде добрим прикладом У. Н. Союз, який закупив бондів на пів міліона долярів. Таксамо приготовляємося до здвигнення якогось памятника для наших вояків, коли вернуться домів. Збірка йде кожної неділі при виході з церкви. Є різні проєкти, між ін. щоб збудувати Український Народний Дім для усіх громадян, безогляду на церковну приналежність.

Збірка одіжи для українських жертв війни відбувається кожної середи і пятниці вечером в салі церкви під ч. 136 Арлінґтон Ст., Бостон, Масс. Хто має чисту одіж, хай не відкладає, а приносить, бо потреби великі, поміч потрібна негайно. Збірку вишлемо так скоро, як лише можна до складниці в Ню Йорку, як це вказав Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет з Філядельфії.

Микола Давискиба.

—o—

НОРТГЕМПТОН, ПА.

З Свята Матери для українських жертв війни.

Дня 13. б. м. наша православна парохія відсвяткувала велично „День Матери". У 4. год. попол. в церкві відслужено молебен за здоровля всіх наших матерей, як також була панахида за померших мамів. З церкви усі зійшлись на салю, де вже був готовий обід, приготований молодими нашими дівчатами.

По обіді почався концерт відспіванням американського гимну. Вступне слово мав наш парох, о. М. Мостенський. Дуже гарно опрацьований реферат на тему „Наша мати", виголосила членкиня Молодечого Клюбу Катерина Кобак. Відповідні, дібрані поеми деклямували дуже добре, пані Катерина Дайч, а далі многі шкільні діти. Вісім-літний Евген Сиримула відспівав зовсім добре сольо „Зелений дубочку". Хор молді відспівав досить добре кілька стрілецьких пісень, як таких дві великодні ягілки. Діти української школи теж понисувались своїм співом.

В часі перерви о. М. Мостенський забрав слово в справі допомоги українським жертвам війни, а потім попросив присутних зложити свої лепти на ту благородну ціль. Збірка принесла $45. До неї доложив о. Мостенський від себе $10. До Українського Допомогового Комітету у Філядельфії вислано ось так $55. Концерт закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Нортгемптонець.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОШУКУЄМО 455 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

46)	Інж. Володимир Малевич, Пітсбурґ, Па.	$100.00
47)	Іван Хмиль, Ню Йорк, Н. Й.	100.00
48)	Михайло Чагарин, Вунсакет, Ровд Айленд	100.00
	Разом	$ 300.00
	Попередно проголошено	4,500.00
	Разом	$4,800.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. Box: 346. Jersey City 3, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче с т а р у й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". **10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.**

Імя й призвище ______________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________

Нова адреса ______________

____

З Домашнього Фронту

ПЯТЬ ВИМОГ ДЯДЬКА СЕМА

ВАШИНГТОН. — Уряд Злучених Держав ставить до громадянства наступних пять домагань:

Старайтеся перебути „Меморіел дей" дома, бо тепер поїзди забиті військом, повертаючими з Европи раненими вояками і перевоженням воєнного матеріялу. Тепер такий час, що подорожувати дуже невигідно.

Як запримітите, що котрийсь із крамарів каже собі платити понад стелю, то скажіть це місцевій раді ОПА. Уважайте, що хто так робить, той фактично піддержує чорний ринок і приспішує прихід інфляції.

Старайтеся дістати працю в копальні олова або в заводі, де таке топлять. Це є незвичайно потрібний тепер матеріял, але через брак робітників його є дуже мало. Олова дуже потрібно як для воєнних цілей, так і для цивільного вжитку.

Коли ви є моряк, то вертайте до праці на кораблях. Моряків тепер дуже потрібно. Вони мусять перевозити збільшену кількість потрібного на Тихому океані матеріялу, мусять перевозити повертаючих з війни ранених і доставляти знищеним краям харчів, одежі тощо.

Коли маєте до винайму кімнати, то наймайте такі тим робітникам, що працюють у воєнній індустрії, або дружинам вояків. Коли мешкаєте в околиці, де винайм помешкання є під контролю ОПА, то повідомте її про це. — ОВІ.

Взиває контролювати їзди на дорогах.

ВАШИНГТОН. — Для того, щоби в Америці запобігти непотрібному нищенню опон, яких тепер є дуже мала кількість, пол. Дж. М. Джансон, директор Офісу Оборонної Транспортації, сказав, що губернатори різних стейтів повинні поробити заходи в справі контролювання їзди на дорогах. Швидка їзда „зїдає" опони, які нині треба шанувати. ОВІ.

ХТО КУПИТЬ ДІМ ДО ВИНАЙМУ НА ПОМЕШКАННЯ, МУСИТЬ ПОВІДОМИТИ БЮРО ОПА

ВАШИНГТОН. — Хто купив більший дім після того, як такий був зареєстрований в бюрі місцевої контролі винайму помешкань, то повинен повідомити про це, подаючи своє імя й адресу до тогож самого бюра, каже Офіс Адміністрації Цін. Форму на те можна дістати в тім самім бюрі.

Цей рапорт треба зробити ще перед 31. травня 1945 року. Але лиш в тім випадку, як зміна зайшла перед днем пятого травня 1945 року. Колиж реальність куплено після пятого травня, то зміну треба зареєструвати до десять днів, не пізніше. — ОВІ.

Продаж авт повинна відбуватися згідно з постановами Бюра Контролі Цін.

ВАШИНГТОН. — Бюро Контролі Цін обявило, що люди, які мають на продаж з другої руки автомобілі, і які оголошують такі в газетах, чи в яких інших публікаціях, повинні сказати в оголошенні марку авта, модель і рік в якім його вироблено, якого типу „баді", зазначити в оголошенні ціну і сказати, що вона „згідна з стелею БКБ.

Таку постанову введено в життя 9. травня 1945 року на те, щоби було можна контролювати продаж вживаних авт, згідно з цінами, наложеними державою.

Коли власник такого авта бажає подати до газети оголошення, що хоче його продати, то він може дістати інформації відносно місцевих цін на такі авта, в місцевім бюрі ради пайкування і воєнних цін. Інформації можна дістати через телефон. — ОВІ.

ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

(Китайська легенда).

Коли Господь Бог сотворив світ, то зявився перед Його троном чоловік і сказав:

„Створив Ти мене людиною, всемогучий Боже! Скажи мені, скільки років я буду жити, яка має бути моя пожива і в чому буде полягати моя праця на землі".

Бог відповів:

„Будеш жити 30 років. Могтимеш їсти все, що тобі смакує, а в праці твоїй дам тобі ту полекшу, що будеш панувати над усіма звірятами".

„Дякую Тобі, милосердний Боже, — відповіла людина, — за той жереб, який припадає мені з твоєї ласки. Лише замало життя даєш мені, мій Владико - Чоловіколюбче".

Господь Бог усміхнувся і відповів:

„Стань на боці, Пізніше повернемося до твоєї просьби".

Потім прийшов до Господа Бога віл і сказав:

„Створив Ти мене волом, всемогучий Боже, Хотів би я знати, скільки років я маю жити, яка буде моя пожива і яка праця".

„Бачиш там людину? — спитав Господь Бог. — Вона буде твоїм паном. Будеш їсти солому і сіно, а житимеш трицять літ".

Засмучений віл одповів:

„Важке буде моє життя! При цьому, Боже, дав ти мені забагато літ. Скороти моє важке життя на десять років!"

Людина, що стояла недалеко, почувши це, промовила до Бога:

„Забери йому, Господи, декілька літ і додай мені!"

Усміхнувся Господь Бог і сказав:

„Добре! Заберу волові 20 років. Можеш, чоловіче, додати їх до своїх тридцяти і житимеш пятьдесять років".

Невдовзі перед троном Всевишнього зявився пес. Він сказав:

„Милостивий Боже! Твоя воля створила мене собакою. Скілько я маю жити, чим живитися і яка буде моя праця?"

„Чи бачиш людину, що стоїть неподалік? — сказав Бог. Вона буде твоїм паном. Будеш їсти кістки і відпадки з його столу, стерегтимеш його дому і майна, а житимеш тридцять років".

„Це буде направду собаче життя, милосердний Боже — сказав пес. — При тому так довго маю жити. Покажи мені ласку Твою і скороти мені скількість літ такого життя".

Тут чоловік знову шепнув до Господа Бога:

„Забери, йому, Господи, частину його життя і доточи мені".

Усміхнувся Господь і сказав:

„Нехай буде так, як просиш. Заберу йому 20 літ і даю тобі".

І так сталося, що собака живе 10 років, віл 10, і людина 70.

Але тільки 30 років живе людина по людськи: працює в повноті своїх сил, є весела і тішиться життям.

На протязі 20 років живе людина як віл: тяжко працює понад сили, намагаючись здобути майно для забезпечення своєї старости.

Протягом дальших 20-ти років живе людина, як собака. Не любить нікого і ніхто її. Коли має майно, то стереже його, як пес, будучи у вічній тривозі, щоб його не стратити, і небажаючи ні з ким поділитись. А коли не має майна, то як пес переходить на чужу ласку, живучи вічно в турботах і неспокою без крихти радости. (Р. Г.).

ЖАРТИ

Двоякий клопіт.

В одному з південних теплих містечок переходить жінка попри хату сусідів і бачить таке: На ґанку розвернувся чоловік і хропить, а його жінка працює мотикою в городі. Не могла переходяча стриматися від неводування й каже:

— Сусідко! Алеж то ваш чоловік легко бере собі життя. Як же то ви можете так цілий день гарувати?

— Та хто його знає, хто більше гарує, я чи мій чоловік — відповідає жінка-робітниця.

— А цеж як?

— Думаете, що так легко йому лежати! Він має двоякий клопіт. Лежить, лежить, а таки прийде час, що мусить устати, щоб наїстися; потім їсть і їсть; поки не прийде пора спати.

To the People of this Community

Remember the Kid in Upper Four? He thinks about you, his home folks, even under the murderous fire of enemy machine gunners. The kid came home the other day to receive a decoration. Unashamedly he recalled saying this simple prayer:

"Father in Heaven, take care of Mom and Dad and my brother and sister and all the folks at home. Thanks for the food and water we have in this shell hole. Take care of my buddies. Take care of me. Amen."

In this case the kid's name was Private Ken Miller of Greensburg, Kan., veteran of Iwo Jima. Private Miller won't mind if you substitute the name of your boy for his as the boy who prayed in a foxhole for the home folks. The link between foxhole and home is never broken unless you break it here yourself. Your fighting sons look to you in the 7th War Loan to demonstrate that you are helping them in one of the most direct ways open to you, the acquisition of the most War Bonds you have ever bought in any War Loan.

THE EDITOR

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТИ ДО РОСІЇ І З РОСІЇ.

Мій брат перебуває в глибині Росії, забраний туди з Галичини з наступом совєтської армії в 1940, коли то вона прийшла „визволити нас". Написав відти до мене лиш одного листа і дав адресу. Від тоді пишу я на ту адресу листи кілька разів в рік. Перший лист вернувся до мене по році. Був отворений владою. На ньому написано, що там брата нема. На другий, що я вислав тому рік, дістав я тепер звідомляючу картку, яку посилаю до редакції. На ній, як бачите, є підпис якогось урядовця, підпис нечиткий, виглядає дуже неграмотно, писаний олівцем. Подає, що мого листа доручено братови на дану адресу. Сам брат не підписався. Виходить, що маю вірити цьому підписови „палучил" і „видано"... Маю вірити і бути завевненим, що брат жиє і листа мого отримав...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що збори відбудуться в неділю, 3. червня, в галі церковній, 34 Біч ул., точно в год. 2:30 пополудні. Взиваємо членів прийти на час. Кожний член обовязаний взяти тікет на товариський пікнік. Будуть важні справи до вирішення. Кожний член обовязаний вирівнати свій довг, щоб можна всі книги приладити до контролі. — За уряд: Д. Чернявський, предс.; М. Шиманський, кас.; М. Галькевич, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 2. червня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитися на збори. — Уряд.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 3. червня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на час, бо є дуже важні справи. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Повідомляємо всіх членів і членкиць Бр. св. Василія, від. 168, що піврічні збори відбудуться в неділю, 3. червня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому, 760 Стейт ул. Уряд просить членів прийти, бо буде звіт урядників і контр. комісії. — Г. Геба, пр.; Г. Дачишин, кас.; П. Маник, секр.

СПРАВЛЕННЯ

В числі „Свободи" з 29-го травня поміщено між стодолярoвими жертводавцями Тов. Запорожська Січ, від. 273 У. Н. Союзу в Обурн, Н. Й., а має бути 283 відділ, що отсим спростовується.

ТАРЗАН, ч. 1185. Леговище ворога.

Як літак опустився, Тарзан сховався в приміщення для приладдя до осідання.

Зо свого сховку він доглянув метушню на горах.

Він вірив, що там десь є Джейна, бранкою, і як запала ніч, він вибрався її шукати.

Поволи, обережно, він вдирався на гору, ждучи кожної хвилі нападу ворогів.